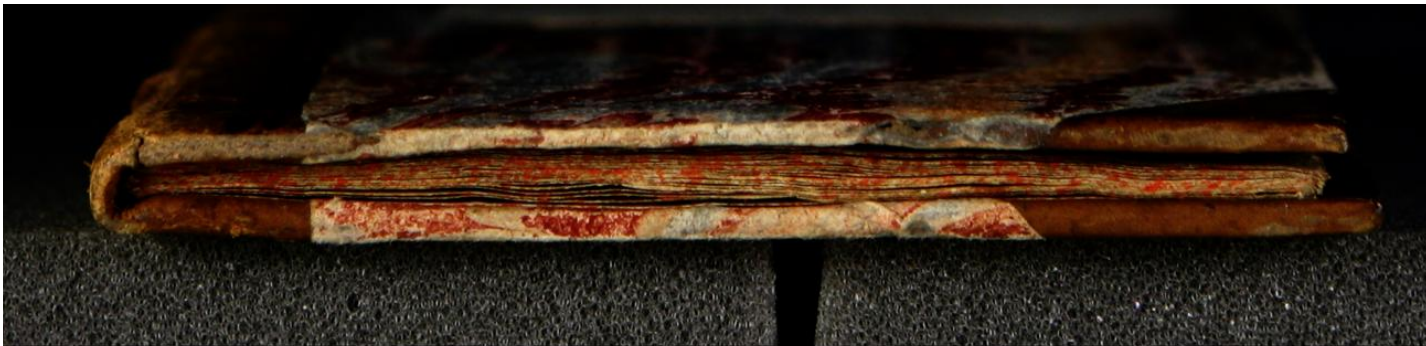
Dialogus
om den
Papistiske Messe
1533.

M. Tuscher fecit

Dialogus

En greselig ond tiende sõ

Pauer [illegible] til Rom om den Papistiske Messe [illegible] er det ypperste høffuitsticke i hans oc Anthechristens kircke / Och huad suar hand oc hans hellige aandelige selffskaff der til swaret haffue

M.D.xxxiij

Her effter føiger deris naffn som handle denne sag

Pauen
Cardinalen
Doctor iohan wlff
Doctor Stagebrand
Broder Dirick wende kaabe
Hans fiskere
Her Jon skrick
Jens klockere
Jon i tudebeck
Her Cantor
Capellanen
Grete

En Fortalle

NAade oc fred met eder alle
Sō sig aff Christo Christne kalle
der til den ewige salighed
ønsker ieg eder meth kerlighed
wille i nw høre en liden stund
ieg beder eder gerne aff hiertens grund
da wille wi eder giffue til kiende
en tidinge ny det pawen hende
hanss Messe bleff sung oc illde saar
it mechtig røchte der aff gat
det skal nw for eder bliffue obenbare
huad Pauē oc hās raad mōne der til suare
da hand den tidinge fick ath høre
det monne hans messe saa anrøre
thi waret nu stille oc mercker wel
meth ret forstand oc redelig skel
den ewangeliske messe til loff oc ære
Som Cristi nadwore monne were
Papiske messe er Pauefund
det er Christi nadwore ingelund
men pauens eygen regement

Oc icke Christi testament
met hwilkit han syne discipler bød
At de skulde betencke hans pine oc død
thi beder jeg eder kierlige alle
At ingen lader sig det ilde befalde
om han het hører saadant snack
der hannem icke kand were til tack
och men ath messen bespottis der met
Her kand were nogen de tencker det
ney det skal ingen saa forstaa
At den rette messe bespottis maa
men Pauens messe oc hans samfund
forsage wi nu i denne stund
met all hans snack oc egen dicht
Som er imot den hellige schrifft
falder her oc nogre ordt i blandt
Som det sig saa vel hende kand
der grossue er for eder ath høre
der aff skulle i eder icke fortørne
Papister skulle dette wel behaffue
fortyi det er derts ny aars gaffue

Cardinalen taler til Pa uen och siger

Aller helligste fader kiere
En tidinge ny haffuer ieg at bere
[illegible] haffuer her faat it sendebreff
Her proest aff Børlunde til mig schreff
Saa lenge ieg haffuer wandret om kring
Hørde ieg icke en farliger ting
den forstøring som wor i Jerusalē giort
wor ey saa farlig haffuer ieg sport

❀ Pawen

Hwad er det her Cardinal
men der gaar aff saa megen pral
Anrører det alle rige oc land
Besønderlig folck eller en meenlig stand

❀ Cardinalen

de beste folck anrører det
Som øpperlige ær oc i mechtig stedt
oc det beste støcke som er fundament
i presters oc monckers ategement

❀ Pauen

A hwadt det er it stort nimere
det maa wel om wor messe were

det arbørst haffuer lenge weret spent
skyuder det løss da ere wi skiene
den strale hwn i wort hierte gaar
Saa faa wi der aff wort bane saar

✿ Cardinale n

Drømmen radde i herre suld wel
ieg mig forskricker i all min skel
ieg wil det oc for sandinge sige
mine tender de knabre ieg wil ey liuge

✿ Pauen

Kiere her Cardinal siger det mig
hworledis met messen det haffuer sig
Staar der til ingen gode raad
ath hwn skal icke saa bliffue forsmaad
bliffuer oss den fodskamel neder kast
da falde wi udi skarned met en hast

☞ Cardinaln

Jeg er forbistred ieg kand det ey raade
det staar nu alt til eders naade
om i kunde noget der til optencke
ath ingen skal messen for oss forkrencke

✿ Pauen

Hwad er dog messen kommen til wanck
wen hwn er nu saa saare kranck

✿ Cardinalen

Hwn er nu kommen i røchte oc ry
ath hwn er det største affguderi
det nogen tidt kand were til
det siger nu alle i hwo som wil
de sige hwn er en klo saa skarp
hwn napper bort baade kortil oc serck
der til det beste i bondens boo
baade suin och heste oxe och koo
de kalde hende oc saa skiendelig
en penigen seck bedralig
teg frøchter hwn kommer snart i den kredz
at hwn skal løbe i gennem en spedz

✿ Pauen

Manne denne tidinge were sand
eller det er søg de føre om land

✿ Cardinalen

Hwn er saa sandt wil ieg eder sige
som døden er dem alle der leffue

✿ Pawen

Forferliger er denne tidinge at høre
end tordskelff gud loder om natten giøre
oc gruffueligere er hun til ath see
end mørckhed gud lader om middagen ske

Cardinalen

Herre det er saa stor en skade
wi ere der om ey alle glade
min tunge kand det ey wdtrycke
den skade off hender i dette stycke
wden i det kunde i ere den mand
der saadan ting begrunde kand

Pawen

Hwo er den meth sit hoffmod
der staar wor messe saa imodt
er han Jøde hedning eller turck
vdi hwilcke sig bruger dēne onde hoffuerck
oc kommer wor messe i saadant ry
at hwn maa plat aff landen fly

Cardinalen

Christi nadtwore er den hoffuit sag
der giør wor messe saa stor wmag
hans bistander er de Christne alle
Som sig lade nu til troen kalle
høylerde mend oc meget wisze
wor messe giøre de hwercken roo eller lisze
forløbne moncke nunner oc prester
Christum kalle de deris mester
Sudere oc skindere giøre oc saa

de kunde nu ſcrifften ſaa ret foꝛſtaa
oc der til bønder foꝛ vden ende
de ville voꝛ meſſe nu inted kende

Pawen

Denne ſkade er megit ſtoꝛre
end den i Sodoma oc Gomoꝛra
aff helffuedis ild ſom dem hende
Saa lecker voꝛt ſkib huoꝛt wi oſſ wende

Cardinalen

Ja herre wi maa faſt ſtoppe
voꝛt ſkib ſom monne foꝛ bølgen hoppe
Jeg frøcter det er dog inted wert
wi haffue ſaa føye aff ſcrifften lert

Pawen

Huem haffue de til dommere ſet
ath grandtzſke oc døme i denne ret

Cardinalen

Femten Epiſtoler monne det vere
Apoſtle gerninger met anden lere
Vil meſſen ſin miſbꝛug ey da foꝛlade
bekende ſin ondſkaff oc bedis om naade
Saa ville de ſiden til vidne kalle
Pꝛopheter met deris bøger alle
Oc lade ſig ſaa ſterckelig røſte

paa den Hebreiske epistel sig saare trøste
det gamle testament er høffuitzmand
Christus der Fennicken i sin hand
Paulus er en kempe god
han vil oc vor messe staa emod

Pauen

Dette gør mig saa saare glad
ieg springer vel som en krøbling i stad
oc queder nu som de grede i fyn
min glede er stor som itt haffre gryn
Huad skal ieg nu mere der til sige
for disse stridzmend maa wi alt wige
wi gøre dem vel saa stort ithmen
som ieg kan bide vdi en sten
de ere parteske som dommere ere
aff deqyndelse monne de vore fiende vere
vor messe hwn faar der sundhed aff
som Kong Pharao aff det røde haff
men kunde wi saa langt met sagen kōme
ath vor aandelig ret maatte der paa døme
da haffde vor messe ingen nød
met hende maatte wi end winde vort brød

Cardinalen

I suare icke herre nu snildelig

eders tale er inted dugelig
vor aandelig ret er aldrig saa skøn
ath de acte hannem ved en bøn
scrifften ville de haffue fram
oc gøre aff oss saa stor en skam
ath wi haffue mer lest vor decret
end wi haffue schrifften offuerseet

Pawen

Met scrifften kunde wi ingelund
wi mindis det icke saa vel til grund
jeg ved en tilflucht trøstelig
Hwn kan vel vere raadelig
Herrer oc førster ville wi til schriffue
der kan met list hoffuerck bedriffue
de kunde vel straffe vor vedertpart
met hug oc slag ath det haffuer art
oc truffe dem fast met haarde ord
oc lere dem saa ath staa ret i kor
de dristis ey siden det ath gøre
vdi nogre maade vor messe røre
Ath lese oc faste effter gammel seed
straffe de nu som huer mand wed
de bespotte wor store mectighed
oc nederslaa all vor helligthed

de forhaane oſſ nu ſaa mangelund
oc alt vor regimente ſammelund
de lere ath folckit ſkal du inted gaat gøre
vor meſſe ville de oc inted høre
vort hellige Afflad acte de ey mee
ſtor haanhed oſſ nu der aff ſkeer
de Herrer oc Førſter ieg gaff til kende
ville wi beſtyre met kloge ſinde
wi ville dem førſt met penninge ſmørge
der met ville wi dem ſmidige gøre
ath i dem kant mand gøre weeg
en heſtſko ſom det wore beeg

Cardinalen

Hagde det noget hulpet ſom i nu ſige
da hagde wi huercken angiſt eller quide
ieg men wi haffue det alt forſøgt
ner wi det regne det reyſer vel høyt
baade ſølff oc guld kaaſt oc thering
ſom lenge maatte veret vor nering
det wi haffue vdgiffuet met den act
ath vor meſſe ſkulle bliffue ved ſin act
Hans pipenſkeg/oc Hennicke ſee ſurt
brant herſkendieffuel den onde wrt
de haffue deris beſte vel der til giort

som i haffue baade hørt oc sport
ieg men de wunde vel saa megen priff
som de haffde bygd ith Slot aff iss
Pawen
Dette hagde ieg aldrig troet
ath de skulle saa føye mandom giort
huorledis kommer nu dette til
ath de haffue bruget saa føye spil
Cardinalen
De ere icke alle beskickelige
ath beskerme messen driftelige
de see surt aff dettis braa
wor vederpart han kan oc saa
saa sandis her nu ieg vil ey liuge
en meenlig sprock mand pleyer ath sige
den ene han pucker oc gør sig køn
den anden det ey acter ved en bøn
men dette er vor messe ith farligt saar
hendis besorne mend fra hende gaar
Salter, Vigilier oc stor høytid
som offte giorde hende baade glad oc blid
met offer oc andre gode fromme feede
hwn monne saa fast nu der effter lede
Embedis brødre giorde hende oc got

de gøꝛe nu aff hende baade ſpe oc ſpot
naar bonden miſte noget gotz eller queg
meſſen bad han ſtrax hellige ſig
ath gribe oc fange den onde krop
ſom det haffue ſtolid oc henge hannem op
det gotz oc penninge ſom woꝛ tafft
ath ſøge det op voꝛ hendis krafft
ath faar oc fæ ſkulle icke wanttriffuis
oc icke aff nogen ſiuge foꝛdꝛiffues
der til viſte hwn baade raad oc ſnilde
ath de ſkulle icke fare ilde
foꝛ ſaadan konſt paa bondens benck
fick hwn offte baade gaffuer oc ſkenck
til føꝛis kunde hwn oc hielpe i nød
der met tiente hwn baade øll oc bꝛød
foꝛ ſaadan ting oc andet mere
vel hundert tuſinde oc end flere
vnde hende gantſke ſaare uel
de acte hende icke nu ved ith ſilde ſkel
thi grëmer hwn ſig ſaare aff dette ſkwäck
ath hwn er woꝛden ilde kranck
til leffnid kan hende ingen trøſte
aff ſoꝛg maa hendis hierte bꝛiſte

Pawen

Her Cardinal huad trøste i til
om det er raad ieg sige vil
wi ville hende føre aff denne stad
oc til Aaken i det warme bad
wi ville bekoste vort beste der paa
ath hwn sin sundhed der kan faa

Cardinalen

Vi maa bekoste huad det kan vere
wi haffue vel før bekosted mere
det hwn foer tid baade klar oc ren
oc kom baade skorued oc skabbed igen
det kende paa hende saa mangelund
hwn er forderffuit plat i grund
ith støre stycke end Peder oc Knud
aff hendis krop er falden vd
hwn haffuer oc den siuge Eticam
som er hende oc saa megit gram
wi maa hende føre ieg ved ey huort
ieg frøcter hwn skal plat vissne bort
vort haab haffuer lenge veret saa
ath hwn skulle noget bedre faa
men hwn forbedrer sig nu saa slet
som en gammel skindkiortel vdaff sin tuct

Pawen

Doctor Johan wlff den lerde mand
for alle leger en mestere et hand
Doctor Stagebrand maa han til sig kalle
som er en mestere offuer apotecker alle
disse tuende lerde mend
ville wi antuorde vor messe i hand
om de kunde noget met hende bruge
ath hwn kan leges aff denne singe

Cardinalen

Men wi haffue kostet paa det bad
alt det wi kunde komme aff stad
Saa ville wi oc dem bekaste baade
ath hwn maa komme aff denne waade
oc see huore det sig haffue vil
der maa vel slaa sig lycke til
wi maa først fylde deris bøsser
met den beste salue der kommer fra Nøsz
hwn maa alt smørgis met salue fuld vel
Om hwn skal komme til sin skel

Item nu skickes disse for

screffne Doctores til ath hielpe Messen
flitteligé som her effter følger

Doctor Johan wlff beseer hendis vand
føler hendis puls ante oc siger

Messen hun er saare swag
ieg frøchter hun skall icke leffue til dag
ieg det paa hendis reeben kender
hun er vel siug vdi alle lemmer
hendis krop saa saare skrumpen er
Som hwn haffde warret i eth backe kar
ieg kand det achte her som ieg staar
at hendis Canon haffuer fuld ondt it saar

Doctor Stagebrand

Fra den første dag hun i werden fick
haffuer hun wel haffe det gamble breck
hun haffuer icke siden denne sammen stūd
indtuertis rettelige weret sund
huorledis hun gaff sit vduertis skyn
dog haffde hun inducrtis dette meen
mange andre mestere flere
ere kommen for hende til stor wannere
forthi at de kunde met ingen fund
den saared heele wel neder til grund
di er det raad her doctor Johan
ath wi bestyre noget roszen
der met wi kunde hendis l
da faa wi end seede Sw
om hun nogen tid ko

hun gelde off wel for vmage igen
thi achter det nw wel inderlig
met eders konst saa snildelig
ieg haffuer her met mig alle hände confecht
Romske støcker wel en punde wecht
wel tempereret och lagt paa wind
effter Sophisters art oc kloge sind
giører nu her Doctor eders beste flidt
met eders salue i førde tidt
teg wil hende smørge baade om och om
met denne salue teg fick fraa Rom
ath wore hwn som it pindsuin skarp
da skal hun gaa quit den skorffuede barck

☘ Doctor Johan wlff

Nw wel an her Doctor kiere
it fuldt got raadt monne det oc were
Ath wi førft achte oc grandske met
om hun i Sorpio wndfangen er
...er noget andit farligt tegen
...n ey vor i sin rette eigen
...er mars oc løszactig er
...i denne fredt
... paa hendis wand
... aff atthen mend

Her offuer wil det off were nødt
forthi hwn er saa wnderlig født
aff mange hande natur er hwn skafft
Oc atskillig malm til samme lagt
dog warm dog kold dog fucht dog thør
aldrig saa ieg sadant før
Hwor met han det ene hielpe kand
forderffuer han det andre strax paa stand

Doctor Stagebrand

Ja her doctor i sige alt sant
det er alt wist for uden tant
mange andre mestere flere
monne der oc paa wnøttelig thære
ieg frøchter det skal oc off saa hende
at wi ey mere der aff winde
endt den der wil til skidehussz gaa
atspørge honning och skarnedt saa

Dorthor Johan wiff

Nw ere wi met wor messe i bad
Hun kand icke swedis thi er ieg ey glad
wi haffue behoff fuld gode raad
om hun skal nogen tid bliffue kaad
Er det saa ath hwn nu dør
wor skade er storre endt Helsingør

Hun ſtod met oſſ i løſt oc nød
forøchte altidt wort daglige brød
wi motte hende kalde den flydendes kelde
der aff vdflød baade macht oc welde
Broder Dirick wende kabe
Hielp ſancte Per martir huad teg nu ſer
hun ſuedis nw lenger oc mer
det bliffuer nu got det ſiger teg dig
hun ligger nu ſaa rød oc miſſer ath mig
teg kand det fornemme i min cappe ſtud
hun redes ſig ſelff ſō vor gāble ſancte knud
der hiemme paa wort althere ſtaar
hand redder ſig oc huert ſiuſuende aar
det giør alt dette warme bad
hun ſueder nu faſt di er teg glad
Hans fiſkere
ta ta hun bedrer ſig faſt
alt ſom en tuiffue aar gammel heſt
oc ſom kornet forbedres aff hagelſten
oc fiſken wederquedis wdi ſoelſkin
Sueder hun nu i denne nødt
da er det hendis viſſe dødt
Doctor Johan wlff
Jeg haffuer nu optenckt it andit raad

Her skal snart bliffue en anden laadt
Løwen hun haffuer denne stercke natur
nar hun faar vnger vdi sit bur
da fødes de døde som en sten
det siger ieg eder for vden meen
hun giffuer it skraal oc skriger saa fast
Som hemmelen skulde falde met en hast
Saa faa de liff oc bliffue trøst
nar de høre deris moders røst
Saa er oc nu messen som en soel
oprunden aff den Rommer stoel
thi wille wi nu skrige oc lade høre
den romske kircke huadt hun kand giøre
Oc robe oc skrale aff all wor macht
oc lade hende høre sin moders krafft
met store ordt oc krafftig stemme
lader oss det icke nu forsømme
oc tage til hielp forfeders dicht
Concilium robe met anden ficht
om hun kand der aff weckis op
Som ligger nu som den døde krop
kand dette ey hielpe som nu er sagt
da ved ieg ingen anden contracht
nu her doctor skriget først

Jeg wil eder hielpe som ieg kant best

☞ Doctor Stagebrand

Jeg frøchter wi bliffue baade hese oc stumme
før end hun kand noget til liffued komme
ieg skal det forsøge i denne wande
skulde ieg end der aff miste min aande

✿ Her Jon skrick

Wi maa alt haffue skrigere flere
Ellers kunde wi her til inthet giøre
oc smørge deris strube met hammer salue
Saa kunde de bøge som nogre kalffue

☞ Her Cantor

Hāmer salue haffue wi saa megen forsmort
Oc ingen mandom det met giort
ieg wore til fredz for vden meen
ath hun wore i min bøsse igen
Da skulde ieg der aff haffue roo oc lisze
oc glede mig saa met Raneff wisze

✿ Her Jon skrick

Her Cantor hwi lade i eder saa for skricke
oc regne det saa alt sammen til pricke
ieg wil saa skrige det torden skal beffue
ath de skulle frøchte alle der leffue

Hans Fiskere

Staa ... [illegible]

Messen maa mere bliffue kranck
oc faa end nu it storre wanck
aff eders stoore wraal och skrig
end hun kand der aff bliffue queg
men i giffue hende it støre saat
ath hun ey wdleffuer dette aar
den swage messe kand det ey tolle
ath i saa saare megit wraale
thi er hun helder en hare lig
end en løue met sit store skrig

Jens Clockere

Lader aff at skrige i den onde aand
forstaa i eder icke paa døtsens bond
i achte imed paa dette spil
at messen hun nu steles will
Hun hemer saa fast alt effter syn aande
thi faar hende kyndelmøsse liuss i hande

Jon i tudebock

Eders messe hun er saare suag
det ser ieg nu paa hendis bag
hendis øgen ere falden i hoffuedit ind
hun er baade bleg om nese oc kind
ligest er hun nu til at see
alt som den gamble Fru Lisecke

Der staat hiemme bag wor kircke dør
oc haffuer syn nese went i nør
hendis nesebøret gaa baade til oc fraa
hendis pulszaare kand nu inted slaa
thi er det eder saa stor en waande
hun tager saa dybt alt effter sin aande
teg troer h un skal det ey lenge holde
hendes fødder de ære nw worden kolde

✿ Her Jon skrick

Kiere Jon hwi tale i saa
i haffue der ingen forstand paa
wi wille nu alle legge paa wind
oc føre hende snart i skiersild ind
lader off icke nu were sen
ath hun kand saa werme til syne ben

✿ Jens Clockere

Jeg wil icke haffue den wmag
hwercken i morgen eller i dag
fortt det er dog inthet wert
icke end saa meget som en fiert
de bønder de ere saa saare forwilt
wort wide wand haffue de i skierssild spilt
Oc der met hannem alsammen wdtsluche
thi er der nu saa ondt en luche

der sidder bode Müncke/ Nynner oc prester
met alle de andre deris gode gester
ieg frøcter det vist for vden føg
ath de skulle dø vdi den røg
saa wore der oc nogre bønder saa dulle
ieg tror de haffue inted veret til skole
de giorde der til deris storste flit
oc haffue den stencke kedel all beskit

Her Jon skrick

A hvad det er ith skadeligt saar
som vor messe nu der aff faar
skerffild monne hendis føde vere
som Fisken aff vandit sig monne nære
det wor hende fuld got ith fiskedam
hwn bleff der aff fed alt som ith lam
haffde hwn icke end anden nød
da bleffue nu hunger hendis død

Her Cantor

Wille i nu høre mine rim
da skal hwn met oss gaa pillegrim
ith naadefuld billede monne der staa
som er sancta Anna vdi Obenraa
did ville wi hende snarlige føre
om det vil met hende iertegen gøre

ieg tror det skal hende fuld vel hielpe
fordi det er giort aff en ege stolpe

Hans Fiskere

Gør ege tre nu iertegen best
da haffuer ieg saa i schrifften lest
den ege staffuer skulde det vere
det siger ieg vist alt paa min ære
den skulde du slide oc flere met dig
fordi den kiortel er aandelig
fra din nacke oc til din hæl
bør hannem ath naa met ret oc skel
saadan naade skulle i oc faa
naar i saa kommit til Obenraa
som Clemmed forwerffde sig i Rom
ath han en skalck til bage kom
huo som end nu til Pauen gaar
saadant Afflad han der faar
det Cappel som wor vdi Obenraa
det er nu slet som det monne staa
de Holste bønder kunde det nu mercke
ath det wor skalckhed aff de klercke
dieffuelen monne der sin ondskaff wircke
oc lod sig der aff mennisken dyrcke
thi bleffue de bønder saare wrede

ath han skulle dem saa forlede
det Cappel brøde de neder i grund
det siger ieg eder i denne stund

✿ Her Cantor ✿

Huad monne de bønder haffue sport
eller huo haffuer dem saa wise giort

✿ Hans Fiskere ✿

Jeg ved det vel ath det er vist
Mathei i det elleffte for vden list
Christus taler til dem alle
ta han siger det for vden galle
kommer alle til mig som ere beladde
met sorg bedrøffuelse oc alskøns waade
ieg vil eder frelse oc giffue ro
det haffue de lest kan ieg vel tro
besønderlig det første oc fiortende ca. Joā-
der til alle S. Pouels sēde breff (nes screff
i det gamle testament som ieg kan mercke
Epodi i det tiuffuēde ere de bleffne klercke
de haffue oc lest vdi Esaia
i det xliii ca kan ieg forstaa
de haffue oc lest Psalteren vd til ende
Jeremie i det attende giffuis til kende
om stock oc steen ath graffue vd

oc kalle dem baade Lasse oc Knud
neyge oc bucke oc gøre dem ære
som de vore guder skulde være

Her Cantor

Jeg frøcter nu saare huo det vil gaa
men de kunde scrifften saa vel forstaa

Her Jon skrick

J befrøcte her Cantor huo det vil gaa
Jeg gør oc vdi samme maade saa
Jeg tror ath dieffuelen met sin list
eller oc hans moder for vist
haffuer giffuet saadant bønder til kende
men de ere saa kloge i sinde

Jens Clockere

Her staa i met eders faders snack
Jeg frøcter i faa end fuld liden tack
messen er siugere end hwn før waar
hwn haffuer hafft helregle siden i gaar
der til haffuer hwn mist sit mal
Jeg tror hwn eder icke nu mer kaal

Her Jon skrick

Her Capellan gack nu vel snart
hent oss broder Dirick met en fart
ath han maa høre hendis schrifftemaal

der ſore faar han ith gaat pund aal
deſligeſt ſkal han hende oc berette
da faar han der til ith par Olde ſette

❧ Capellanen ❧

Det er icke raad ath den ſorte Munck
der ſpitzer ſine ben oc gaar ſaa ſtrunck
ath han vor meſſe ſkal berette
ville i mig tro ieg ſiger eder dette
det wor oc en munck aff det ſame convent
ſom gaff Keyſer Henrick Sacrament
han gaff hannem i det lille brød
forgifftig eder/ſom bleff hans død
Lade i broder Dirick vor meſſe røre
Saa tør han oc ved hende gøre

❧ Her Jon ſkrick ❧

Da gack du i kircken oc wer ey ſen
hent oſſ vor herre oc bruge dine ben
ath meſſen kan hannem tage til ſig
ieg frycter hwn taler icke mere ved mig

❧ Capellanen ❧

Herre ieg kan hannem inted naa
hiemmelen er den ſtol han ſidder paa
der til iorden hans fodſkammel er
huorledis kan ieg hannem komme ſaa ner

Her Jon griber selff i lucten op
oc tager hannem ned met all sin krop
fordi ath i ere en mectig bayer
i komme saa stelden i Lunde koer
i kunde vor herre baade fange oc bynde
met fem ord oc løcke hannem inde
oc sette hannem i den winckel wtaa
der som i ville ath han skal staa
ieg er for suag oc dristis icke til
ath bruge met hannem nu saadan spil

Her Jon skrick

Jeg troer du est en fendens geck
ieg skal giffue dig paa din mund en smeck
bar off hid vor herre oc gack din kaaff
eller du skalt faide vdi Adsseraaff
ieg suer det ved den Gud oc mand
som ieg i dag hagde i min hand

Cappellanen

Hagde i hannem fat giffuer mig til kende
huor i hannem lode samme sinde
paa det wi hannem kunde faa

Her Jon skrick

Jeg aad hannem op kant du det forstaa

Cappellanen

Rade i hannem op skal ieg forstaa
da haffuer ieg hannem ont ath faa
ieg men i ere fuld aff geckert
oc fare met skaten oc skrømptert
i vise mig heden som ieg forstaar
effter det veder som blesde i gaar

Her Jon skrick

Du haffuer mange ord dog inted beuent
tag nøglene oc aff Sacristid hent
den vor herre det pleyer ath staa
ret bag døren vdi den wraa

Cappellanen

Sette i hannem nu bag døren i wraa
saare monne i hannem da forsmaa
men ieg tror ath den herre god
staar icke nu der met kød oc blod
det siger ieg eder i denne stund
der finde i hannem ingelund
han sidder hoss sin faders høgre hand
hulckit nu tror baade quinde oc mand
som han oc selffuer sagde saa
ath han vilde til sin fader gaa
Her Jon kunde i nu hannem naa
da reckeren hid ath wi hannem faa

til messen men ieg thi hwn vil wandre
hwn vil sig icke mere met oss bekømre

Her Jon skrick

Hør du Capellan skynde dig snart
hent oss da olyen met en fart
skynde dig snart oc vær icke sen
thi messen haffuer sine helsspetter huer en

Coppellanen

Jeg mercker nu vel huor effter i løbe
i mene den olye man pleyer aff Bispē købe
bøssen er thom ville i mig tro
Clockeren haffuer smørt det met sine sko

Her Jon skrick

Haffuer han det giort da er han i band
huo haffuer saadant hørt aff nogre mand
han skal det betale met sin hud
saa hielpe mig herre sancte Knud

Her Cantor

Snart/snart løb bort Jens klocker ieg be
tend ith liwss oc kom til mig (der dig
vdi beenhusit skalt du det tende
det samme liwss ieg fick dig i hende
thi Pawen haffuer det selffue wit
ieg haffuer det gemt met megen flit

i mange aar wdi min kiste
ieg wilde det icke end gerne miste

Jens Klockere

Jeg haffuer saa løbet ath ieg er swett set
i Bëhusit hafuer ieg huerckẽ lius eller lãpe
hwercken talg eller vox fandt ieg der inde
vden xv døde musz paa samme sinde
de wore der døde aff hungers nød
vor kircke her koger icke helder saa feder
Som hon giorde for fire aar (grød
ieg wedt icke fuldelig huore det til gaar

Her Cantor

Eia eia som ieg forstaar
da er det sant ieg hörde i gaar
de gode siele skier ingen ere
dem tendes hwerckẽ lius eller lamper mere
hueden monne det komme at saadant sker
Eller huo haffuer hørt sadant før
huad monne dog ware den rette orsage
til saadan tont oc iammerlig plage

Jens Klockere

Her Cantor ieg wil eder sige for sant
det wulthe det rommerske afflodz kondt
den tid det wandrede all verden om kring

oc loffuede fraa sig saa store ting
der dagen kom det skulde betale
da motte det alt wndrage sin hale
Och skiendelige wdt aff landen fly
det aff et kommen saa stort it ry
det dro met sig baade lampe oc liws
der fore swelter nu baade røtter oc muss
oc lide nu saa stoer en nød
ath de bliffue plat aff hunger død
wdi skiersild et icke helder en gnisth
det spords ieg aff bro Dirick i sisth
for smimmen haffde han der weret inde
oc snackit met nogre aff syne qwinde
de begynte met hannem at kiffue och trette
Saa glemde han der sin sorte hette

Cappellanen

Hwadgiøris behoff mange liuss at tende
eller oc lamper om natten at brende
de dødingers hoffuit kunde dog inted see
icke kunde heller de tre guder lee
de kunde icke dantze see eller gaa
huor maandem setter der monne de staa
den sed haffue hedninge i deris land
de dørcke deris guder met liusze brand

wi wille icke bruge saadant gickeri
oc effther følge deris kiettheri
Gud haffuer selff skafft liusene alle
Sol oc Mane som wi den kalle
alle skinende liusz offuer hemmel oc iord
haffuer han skafft met sit guddoms ord
det euige liusz er han selff forwist
det siger ieg wden all argeligist
At brende liusz for stock oc steen
eller oc for de dødingers been
det aff haffuer gud plat ingen ere
den tieniste wilde han helder ombere

Her Jon skrick

Grette stat op oc wer icke sen
hent oss aff den wie palme en green
at wi kunde brende oc giffue røg
oc saa fordriffue dieffuelsens fog
di han giør messen megen qwide
kom snart igen wi wille tig bide

Grete

Jeg haffuer søgt i benck oc i wraa
ingē stedz kand ieg palmer faa
i stord wi skulde røge wort kiød
da brende wi de palmer alsammen igløød

det radde off en mandt som det wel wiste
At mā pleygde det met wor here at friste
Siden haffue i ingen palmer wdit
ieg er til freds ath wi are dem quit

✿ Her Jon Strick

Hwort heden nu sagde reffuen daa
den tid han monne i stampen staa
Jeg tror wi ere wdi stor fare
off settis fore saa mangen snare
wort skib er sønder oc rorid er taffte
hwore wsle ere wi nu skaffte
hwo kand nw stege for wden ild
aff skiersild haffue wi hafft stor wild
huad skal ieg nu sige det er alt giort
skiersild er borte som ieg haffuer sport
oc tog met sig den store skare
som ieg nu for edr wil obenbare
psaltere vigilias oc sielebad
der fore ere ieg icke meget glad
aarszdag offer Oc maanede dag
der aff haffde wi baade ro och mag
palmer olye oc det wide wand
oc saa wort det store band
All bort all bort ieg siger eder det

Thi dør wor messe nu strax i sted
skiersild wor den hoffued aare
Som wor paa funden aff wore forfedre
aff hwilcken wor messe haffuer sin krafft
dette er nu alt borte de haffue tabt

Doctor Stagebrand

Doctor Johan stolbrodet kære
ieg suerg eder det alt ved min ære
ieg vilde icke tage all Skaane land
ath messen skulde dø nu vnder vor hand
døde hwn nu wi wore til stede
da finge wi inted for vor møde
men ieg siger eder wi ville bort fare
den stund hwn monne i liffue vare
dør hwn da i alle dy
da ville wi sige ath wi wore aff by
wi ville oc sige offuer alt
ath hwn bleff vdaff Luther qualt

Doctor Johan wlff

Det tøckis mig got for vden drud
ieg sãtøcker det sãme saa hielpe mig Gud
hagde wi igen vor salue god
da ville wi strax met standende fod
off selffue sinørge baade vde oc inde

oc føde met det andit voꝛe bøꝛn oc quinde
men det er foꝛgeffuis kant ieg nu tro
thi ville wi giffue oſſ til god ro
wi ville nu ride thi det er quelt
wi haffue nu her fuld lidet helt
vil nogen oſſ atſpøꝛge ſaa
huoꝛledis det monne voꝛ meſſe gaa
da ville wi ſuare met ſtolte oꝛd
end nu ſaa vel ſom det gick i fioꝛd
i gaar hagde hun en ſkøn foꝛdantz
met en legate ſom heder krantz
krantz heder han oc det er viſt
ſaa offte haffuer han Pauens fødder kyſt

Hans Fiſkere

Her Doctoꝛ huad meene i at folckene ſige
naar de ſee eder hoſſ Suinene ride
ſom i haffue ſanget met det ſkel
ath i haffue meſſen nu hulpet ſaa vel
ieg frøcter de ſige det alle mand
ath i ere en pꝛangere paa dette land
oc der foꝛe ſnarligen eder gribe
oc føꝛe eder ſaa bagbunden til ribe

Doctoꝛ Iohan wlff

Foꝛbāde dig den ſoꝛte bꝛoder Diricks heſt

for mig du spotter din onde gest
ieg siger det vist alt paa min ære
en skalck monne du for alle være
det er nock sorg det mig nu skeer
ath du mig icke offuer min skade speer